

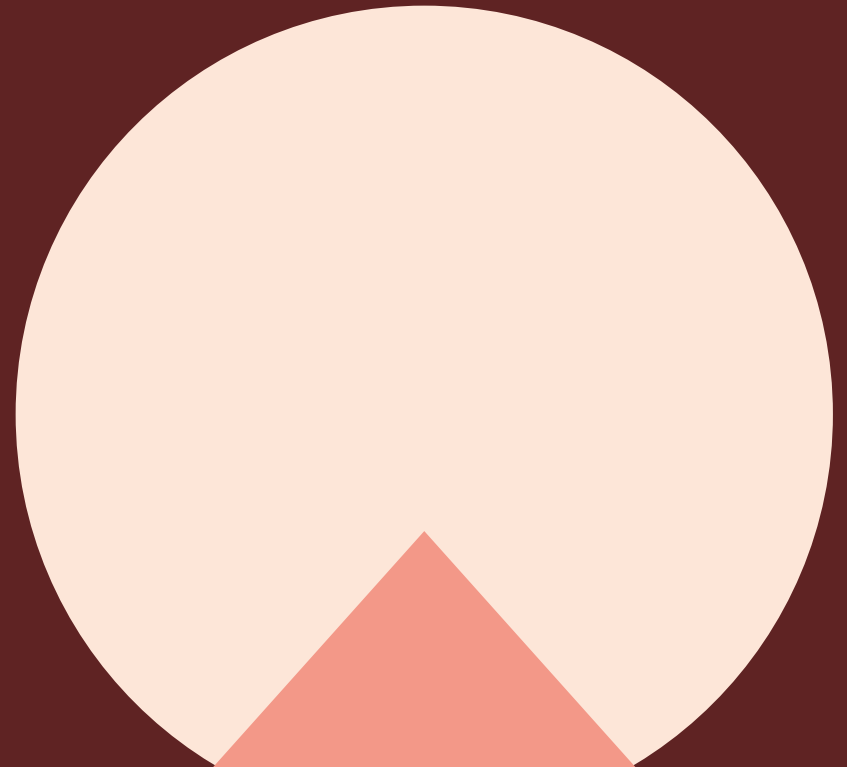
Klimaatrechtvaardigheid

Verdelingsvraagstukken in de energietransitie

Victor Toom, Elsenoor Wijlhuizen
Suzanne Hulscher, Mark Bovens, Annick de Vries

WRR

WETENSCHAPPELIJKE RAAD VOOR HET REGERINGSBELEID

Klimaatrechtvaardigheid in het klimaatbeleid

Project is nog niet afgerond, ‘sneak preview’

- Klimaatbeleid is noodzakelijk
- Grote investeringen
- Hoge lasten risico voor draagvlak van klimaatbeleid
- Lasten moeten eerlijk worden verdeeld
- Maar hoe kom je tot eerlijke verdelingen?

Verdelingsvraagstuk: wie betaalt?

- Bij wie komen de lasten te liggen?
 - Burgers en bedrijven
- Verschillende antwoorden mogelijk, afhankelijk van
 - Persoonlijke voorkeuren, eigen positie, politieke opvatting, ideologie
- Dus wat rechtvaardig of eerlijk is, is niet eenduidig

Politieke filosofie en ethiek

Rechtvaardigheid volgens

- Libertarisme
- Sociaal liberalisme
- Utilisme

Beantwoorden de vraag over eerlijke verdelingen met verdelingsbeginselen

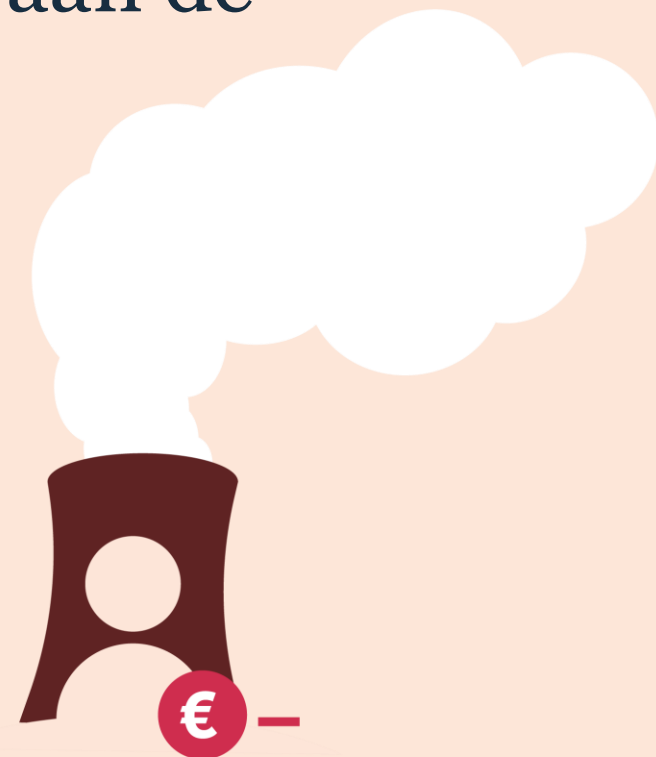

Verdelingsbeginselen

Voorbeelden

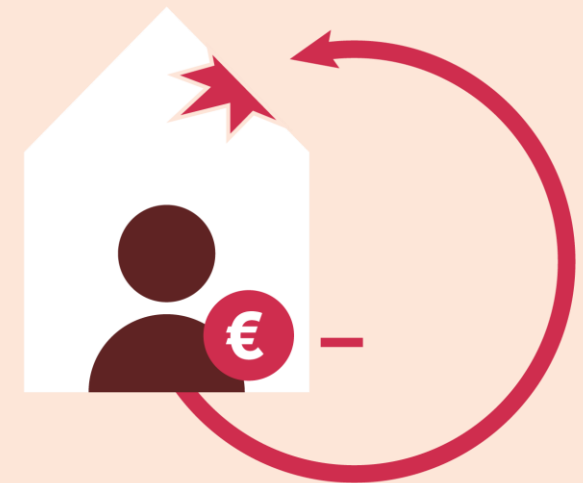
Vervuiler betaalt

- Verdeling dient rekening te houden met de mate waarin burgers en bedrijven bijdragen aan de klimaatschade of klimaatverandering.

Verdeling op basis van eigen verantwoordelijkheid

- Verdeling dient uit te gaan van de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven. Burgers en bedrijven kunnen daarin voorzien door zich vrijwillig te verzekeren tegen klimaatrisico's.

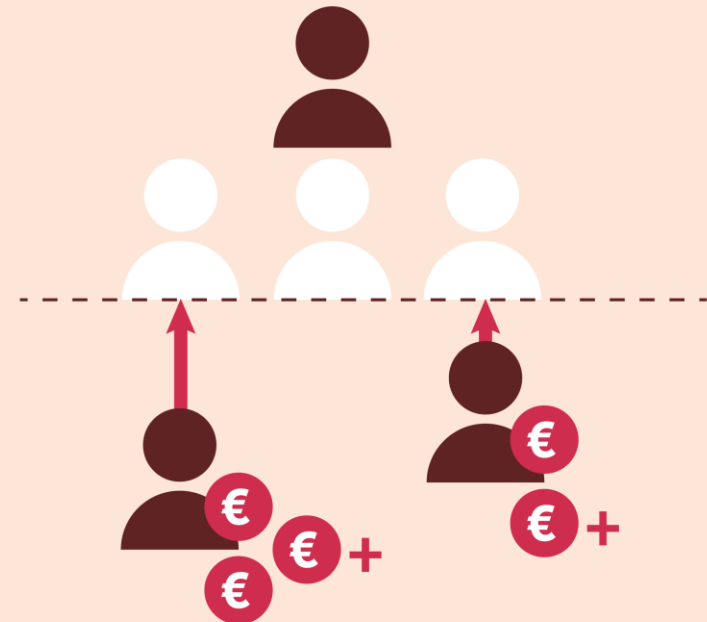
Verschoner verdient

- Verdeling dient rekening te houden met de mate waarin burgers en bedrijven zich inspannen om klimaatschade en klimaatverandering tegen te gaan.

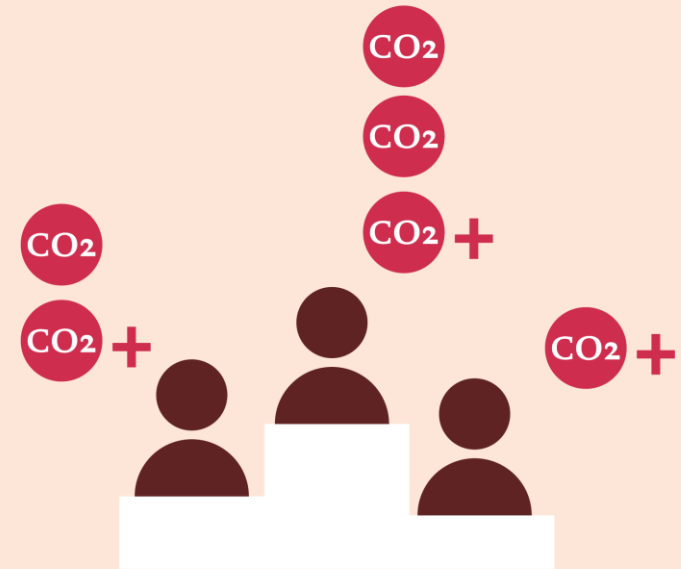
Verdeling met behoud van een minimale ondergrens

- De verdeling dient zodanig te zijn dat voor iedere burger een menswaardig bestaan mogelijk blijft.

Bestaande rechten

- Verdeling dient rekening te houden met bestaande eigendomsrechten, investeringen en gerechtvaardigde verwachtingen.

Energietransitie thuis

Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)

Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)

- Bekostigd vanuit algemene middelen (schatkist)
- EUR 124 miljoen in 2021
- Voor huiseigenaren
- Subsidie voor duurzame warmte & isolatie
 - (hybride) waterpomp, zonneboiler, aansluiting op warmtenet
 - Vijf typen isolatie

Uw ISDE subsidie inschatting

Dit is een schatting. Aan de berekening kunnen geen rechten worden ontleend.

	Uitgevoerd vanaf 2022	Minimaal en maximaal vereiste m ²	Subsidiebedrag per m ²	Aantal m ²	Totaal
Dakisolatie	☒	20-200	€30	<input type="text" value="45"/>	€1350
Glas-, kozijnpanelen- of deurisolatie		8-45			
HR ++ glas U ≤ 1,2	☒		€53	<input type="text" value="10"/>	€530
Totaal indicatief subsidiebedrag isolatiemaatregelen					€1880
Warmtepomp	Categorie				Lucht-water < 1 kW
	Wat is de energie efficiency klasse?				A+
	De warmtepomp wordt geïnstalleerd vanaf 2022?				☒
Indicatief subsidiebedrag					€725
Het totale indicatieve subsidiebedrag					€2605

Verdelingsbeginselen bij ISDE

- Eigen verantwoordelijkheid: je moet gedeeltelijk de investering bekostigen
- Verschoner verdient: na de investering pluk je de vruchten van subsidie, isolatie en duurzame energie

Effecten van de verdeling

- ISDE komt ten goede aan woningeigenaren met financieel *surplus*
 - Ontvangen subsidie
 - Lagere energierekening
 - Daardoor ook lagere bijdrage aan Energiebelasting (EB), Opslag duurzame energie- en klimaattransitie (ODE) en btw
- Huiseigenaren met kleinere beurs en bewoners van huurwoningen profiteren (bijna) niet van ISDE
 - Hoge energierekening
 - Daardoor ook relatief hoge bijdrage aan Energiebelasting (EB), Opslag duurzame energie- en klimaattransitie (ODE) en btw
 - Betalen daardoor mee aan subsidies die bekostigd worden uit algemene middelen

Andere mogelijke verdelingen

- Minimale ondergrens: Iedereen woont in een huis met een minimum isolatieniveau
 - Je verdeelt middelen zo dat huishoudens in de slechtst geïsoleerde woningen prioriteit krijgen
- Draagkracht: ‘zwakste’ schouders, meeste subsidie
 - De middelen worden zo verdeeld dat de minder draagkrachtigen het meest aanspraak kunnen maken op subsidie
- Bestaande rechten: netto mag je er niet op achteruit gaan
 - Middelen worden zo verdeeld dat de huurverhoging na verduurzaming niet hoger is dan wat je op de energierekening bespaart (woonlastenneutraliteit)

**Dank voor uw
aandacht**

toom@wrr.nl
wijhuizen@wrr.nl